

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 123/01-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2001 predbežne prerokoval návrh na začatie konania P. Z., trvale bytom P., Česká republika, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., pre porušenie práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa vydaním zatýkacieho rozkazu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 Nt 393/96 z 19. mája 1999, postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vo vydávacom konaní v súvislosti s označeným zatýkacím rozkazom a nesprávnym úradným postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave vo veci vedenej na Krajskom úrade vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave pod sp. zn. ČVS: VP - 150/93 Ba a takto

r o z h o d o l :

Návrh P. Z. o d m i e t a z dôvodu nepríslušnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

P. Z., občan Slovenskej republiky, ktorý však žije trvalo v Českej republike (ďalej len „navrhovateľ“), sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podaním z 5. októbra 2001 doplneným ďalšími podaniami z 15. novembra a 29. novembra 2001. K podaniam pripojil aj viaceré na jeho trestnú vec sa vzťahujúce listiny (uznesenia o vznesení obvinenia, zatýkacie rozkazy, podania advokáta a pod.).

Navrhovateľ nazýva svoje podania „podnet na začatie konania pred ústavným súdom“. Hoci Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v znení účinnom po 1. júli 2001 už nepozná bývalý inštitút podnetu na začatie konania pre porušenie práv podľa čl. 130 ods. 3 ústavy s poukazom najmä na postavenie ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a potrebu zaručenia základných práv a slobôd v zmysle čl. 12 ods. 2 ústavy, je možné podania navrhovateľa kvalifikovať ako návrh na začatie konania pre porušenie práv podľa § 20 ods. 1 (s poukazom na § 50) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zaoberať sa s ním z hľadiska ústavnoprávneho.

Podstata návrhu je vyjadrená v návrhu uznesenia, ktoré navrhovateľ žiada, aby ústavný súd po začatí konania vo veci samej vyniesol. Jeho znenie je nasledovné: „Vydanie zatýkacieho rozkazu Okresného súdu Bratislava I, dňa 19. 5. 1999, sp. zn. 3 Nt 393/96, postup Ministerstva spravodlivosti SR, ktorým bolo Ministerstvo spravodlivosti ČR požiadané o začatie vydávacieho konania a nesprávny úradný postup Krajskej prokuratúry v Bratislave pri dozore prípravného konania trestného stíhania vedeného voči podnecovateľovi po vydaní uznesenia o prerušení trestného stíhania, namiesto použitia inštitútov predvolania na výsluch podľa § 90 Trestného poriadku, prípadne dožiadania českých orgánov činných v trestnom konaní podľa § 384 Trestného poriadku je porušením

ústavných práv podnecovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, na ochranu každej fyzickej osoby pred neoprávneným zasahovaním do jej súkromného a rodinného života zakotvených v čl. 19 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a aj porušením práv jeho dieťaťa, ktorému je poskytnutá ochrana pred svojvoľným zásahom do svojho súkromného života, rodiny podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa.“

II.

Z návrhu a jeho príloh vyplýva, že navrhovateľ je od roku 1993 trestne stíhaný v konaní Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave (predtým Mestského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Bratislave) vedenom pod sp. zn. ČVS: VP – 150/93 Ba pre pokračujúce trestné činy podvodu, sprenevery a zvyhodňovania veriteľa podľa § 250 ods. 1 a 4, § 248 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a § 256a ods. 1 a 3 Trestného zákona, pričom doposiaľ nebolo ukončené ani prípravné konanie a nebola podaná obžaloba. Ide o obvinenie zo 14 čiastkových skutkov, ktoré mali byť spáchané v priebehu rokov 1991-1994 na území Slovenskej republiky.

Navrhovateľ sa v priebehu trestného konania trvale usídlil v Českej republike. Tu sa aj oženil s manželkou I., pričom 16. novembra 1996 sa im narodila dcéra M. (manželka a dcéra sú štátne občianky Českej republiky).

V roku 1995 bol navrhovateľ v súvislosti s jeho trestným stíhaním zadržaný v Slovenskej republike a odovzdaný sudcovi Obvodného súdu Bratislava I s návrhom na vzatie do väzby. Sudca ho však po výsluchu 6. októbra 1995 zo zadržania prepustil s tým, že je povinný rešpektovať predvolania orgánov trestného konania. Navrhovateľ vtedy pri výsluchu okrem iného uviedol, že býva v P., pretože tam podniká, avšak trestnému konaniu sa vyhýbať nebude.

Obvodný súd Bratislava I vydal 4. novembra 1996 pod sp. zn. 3 Nt 393/96 naňho podľa § 376 Trestného poriadku zatýkací rozkaz s tým, aby bol zatknutý a dodaný do väzby tohto súdu (namiesto P. Z. však uviedol nesprávne P. Z.).

Na základe uvedeného zatýkacieho rozkazu, ako aj žiadosti o vydanie navrhovateľa na trestné stíhanie do Slovenskej republiky bol navrhovateľ zatknutý 5. mája 1999 v P. a odovzdaný predsedovi senátu Mestského súdu v Prahe s návrhom na vzatie do vydávacej väzby. Tento ho však po výsluchu 6. mája 1999 do vydávacej väzby nevezal, ale prepustil na slobodu, keďže bol toho názoru, že navrhovateľ nebude vydanie na trestné stíhanie mariť útekou (býva v P. s manželkou a maloletou dcérou).

Obvodný súd Bratislava I vydal podľa § 376 Trestného poriadku 19. mája 1999 pod sp. zn. 3 Nt 393/96 nový zatýkací rozkaz na navrhovateľa, ktorého už označil správne (P. Z.), s tým, aby bol zatknutý a dodaný do väzby súdu. Znenie tohto zatýkacieho rozkazu je inak v podstate rovnaké ako zatýkacieho rozkazu zo 4. novembra 1996, pričom sa v ňom okrem stíhanej trestnej činnosti taktiež neuvádzajú bližšie dôvody jeho vydania.

Navrhovateľ sa oboznámil podľa jeho tvrdenia so zatýkacím rozkazom z 19. mája 1999 na Mestskom štátnom zastupiteľstve v Prahe, ktorému bola 12. marca 2001 odstúpená žiadosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o začatie vydávacieho konania.

Navrhovateľ považuje svoje trestné stíhanie za neopodstatnené a zbytočne dlhé, čo pripisuje aj nesprávnemu úradnému postupu Krajskej prokuratúry v Bratislave pri dozore nad prípravným konaním. Za neopodstatnené považuje aj vydanie zatýkacieho rozkazu Obvodným súdom Bratislava I z 19. mája 1999, pretože trestnému konaniu sa vyhýbať nemienil a nemieni (do úvahy prichádzali skôr jeho predvolanie na výsluch v Slovenskej republike alebo dožiadanie o výsluch v Českej republike). To platí aj pre následný postup Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v súvislosti s jeho žiadosťou o začatie vydávacieho konania.

Namietaným postupom označených štátnych orgánov Slovenskej republiky sú podľa navrhovateľa porušované jeho základné práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a tiež právo

jeho maloletej dcéry podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa. Vydaním navrhovateľa do Slovenskej republiky by sa totiž stala jeho rodina neúplnou. Žiadne dieťa však nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života a rodiny a má právo na zákonnú ochranu proti takýmto zásahom.

III.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 16 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa nijaké dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému alebo nezákonnému zasahovaniu do vlastného súkromia, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia dieťa má nárok na právnu ochranu proti takýmto zásahom alebo útokom.

Navrhovateľ namieta porušenie týchto práv (jeho, resp. jeho maloletej dcéry) už opísaným spôsobom vymenovaných štátnych orgánov Slovenskej republiky v súvislosti s jeho trestným konaním, pričom žiada ústavný súd, aby toto porušenie deklaroval svojim rozhodnutím.

Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti vyslovil napríklad nasledovné právne názory týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a trestného konania. Ústavnému súdu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nebola ústavou zverená právomoc na úseku trestného stíhania a ani nepatrí medzi orgány činné v trestnom konaní (I. ÚS 42/96). Zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní možno napadnúť opravnými prostriedkami podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku.

Ústavný súd nie je oprávnený rozhodovať o zákonnosti postupu a rozhodnutí týchto orgánov a ich rozhodnutia zrušovať (II. ÚS 36/94). Občan musí na svoju ochranu využiť predovšetkým právne prostriedky, ktoré mu priznáva Trestný poriadok, a až v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní porušili jeho ústavné práva (druhá hlava ústavy), môže o túto ochranu požiadať ústavný súd (II. ÚS 58/98).

Navrhovateľ namieta neopodstatnenosť a zdĺhavosť jeho trestného stíhania, pripisuje ju nesprávnemu úradnému postupu Krajskej prokuratúry v Bratislave pri dozore nad prípravným konaním a spája ju s porušením označených práv.

Ústavný súd je nepríslušný na posúdenie opodstatnenosti tvrdení navrhovateľa v tomto smere už preto, lebo nie je orgánom činným v trestnom konaní. Napokon, pokiaľ bol navrhovateľ toho názoru, že jeho trestné stíhanie je neopodstatnené a zdĺhavé a ako také porušuje ním označené práva, okrem využitia svojich oprávnení podľa Trestného poriadku voči vyšetrovateľovi alebo dozorujúcej krajskej prokuratúre sa mohol cestou podnetu obrátiť za účelom ich ochrany aj na nadriadenú Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (nový Zákon o prokuratúre č. 153/2001 Z. z. je účinný od 1. mája 2001).

Ústavný súd taktiež nie je príslušný, aby posúdil opodstatnenosť vydania zatýkacieho rozkazu na navrhovateľa z 19. mája 1999, ako aj nadväzujúcu činnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v súvislosti s vydaním navrhovateľa na trestné konanie do Slovenskej republiky. Bolo na Obvodnom súde Bratislava I, aby zvážil, či je postačujúce navrhovateľa predvolať na výsluch do Slovenskej republiky, resp. požiadať o jeho výsluch v Českej republike alebo je nutné vydať zatýkací rozkaz podľa § 376 Trestného poriadku a požiadať Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o ďalšie opatrenia.

Pokiaľ je navrhovateľ toho názoru, že takáto činnosť Obvodného súdu Bratislava I a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky porušuje jeho práva a práva jeho dcéry, môže ich ochraňovať postupom ako voči orgánom Slovenskej republiky, tak aj

Českej republiky, keďže ide o vec s medzinárodným prvkom. Napr. už uvedené výsluchy navrhovateľa pred sudcom Obvodného súdu Bratislava I 6. októbra 1995 a pred predsedom senátu Mestského súdu v Prahe 6. mája 1999 sú názorným dôkazom toho, že jeho predošlé námietky proti vzatiu do väzby boli v oboch prípadoch posúdené ako opodstatnené, pričom zo zadržania bol prepustený na slobodu.

Z vyššie uvedených dôvodov potom ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľa na neverejnom zasadnutí podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že na jeho prerokovanie nie je príslušný, a preto ho odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2001